

ELS MÀSTERS OFICIALS OBREN EL NOU CURS

El curs acadèmic 2006-2007, que comença el 26 de setembre, marcarà un punt d'inflexió pel que fa al funcionament del sistema universitari, ja que serà el primer curs en què es començaran a impartir els màsters oficials. Es tracta d'un pas més en el camí cap a Bolonya, que culminarà el 2010 amb la plena adaptació de les titulacions universitàries als requeriments de l'Espai Europeu d'Ensenyament Superior.

La preinscripció dels disset màsters oficials –sis dels quals interuniversitaris– amb què parteix la Universitat ha estat un èxit, amb un fort caràcter internacional. Globalment, les 531 places ofertes han rebut un total de 651 sol·licituds de preinscripció, fet

que suposa que la demanda superi l'oferta en un 22,6%. Pel que fa a la procedència dels candidats, un 82% són de fora de la UPF, i el percentatge d'estrangers se situa prop del 25%.

Enguany, l'acte d'inauguració oficial del nou curs acadèmic tindrà lloc el 29 de setembre, presidit pel rector de la UPF, Josep Joan Moreso. La lliçó inaugural, "Confesiones de un aprendiz de lexicógrafo", anirà a càrrec de José Antonio Pascual, catedràtic de Llengua Espanyola de la Universitat Carlos III de Madrid. Aquest serà el primer dels actes acadèmics i culturals en homenatge a la figura de Pompeu Fabra, que la Universitat celebrarà al llarg del curs que ara comença.

- 4 Èxit en l'obtenció de fons per a la recerca
- 5 Comencen les obres del Campus de la Comunicació
- 6 Milagros Pérez Oliva, premi Nacional de Periodisme
- 8 Andreu Mas-Colell dirigirà el nou consell científic de la UE
- 9 Col·laboració entre el CRES i l'Hospital Clínic
- 10 Amb els mamuts neix la paleogenòmica funcional

La signatura l'any 1932 de les Normes de Castelló per part dels intel·lectuals valencians va facilitar que les normes ortogràfiques, que havien estat formulades per Pompeu Fabra el 1913, fossin adoptades per les institucions públiques i la majoria d'escriptors, decisió que va suposar un estímulo i un impuls extraordinaris per a l'ús literari i social de la llengua catalana en tot el seu àmbit territorial.

Amb motiu de la celebració del 75è. aniversari d'aquestes normes, i del centenari del Primer Congrés Internacional de la Llengua Catalana, la Universitat Pompeu Fabra ha decidit fer-ne una celebració especial fent un homenatge a la figura de Pompeu Fabra, autor de les normes ortogràfiques, reformador de la llengua i persona que dona nom a la nostra universitat. És per això que, al llarg del curs 2006-2007, s'organitzaran un seguit d'actes acadèmics i culturals en homenatge a aquesta personalitat cabdal de la nostra cultura, que va néixer l'any 1868 a Barcelona, a l'antiga vila de Gràcia, i que va morir, a l'exili i lluny de la seva terra, el 25 de desembre de 1948 a Prada, a la Catalunya Nord.

Es preveu organitzar dues jornades centrals al voltant de la figura i l'obra de Fabra. Una sobre la seva obra científica i herència filològica, amb la participació de lingüistes i filòlegs de renom. La segona jornada plantejarà la relació de Pompeu Fabra i el seu temps, i servirà per aproximar-nos a les múltiples facetes d'aquest enginyer industrial, que fou també catedràtic d'universitat, periodista, excursionista, amant de l'òpera i esportista, i ens descobrirà un Fabra proper i molt popular entre la gent.

Pompeu Fabra va ser, a més, un home compromès amb el catalanisme i el progrés del país i les seves institucions, entre elles la universitat, ja que va ser president del Patronat de la Universitat Autònoma de Barcelona. Aquesta institució, creada l'any 1933 pel Govern de la República, va basar la seva activitat i funcionament en la màxima autonomia universitària, i es va marcar quatre objectius bàsics que, en aquell moment, van capgirar el tradicional i estancat món universitari: formació cultural, general i especialitzada; preparació professional; investigació, i difusió extrauniversitària.

Aquests actes expressen l'orgull que la UPF sempre ha tingut de portar el nom de Pompeu Fabra, una mostra del qual és el baix relleu, obra de l'escultor Francisco López, que es troba a l'entrada de l'edifici Rambla des de 1993, i que reproduïx una imatge fotogràfica de Fabra detingut al vaixell *Uruguai* arran dels Fets d'Octubre de 1934.

TONI BATLLORI

COMENCEN LES OBRES DEL CAMPUS DE LA COMUNICACIÓ

VISTA DE LES OBRES DEL NOU CAMPUS, A CA L'ARANYÓ

El president de la Generalitat de Catalunya, Pasqual Maragall, va visitar l'11 de juliol les obres en curs del Campus de la Comunicació de la UPF, coincidint amb l'inici dels treballs de construcció dels nous edificis, acompanyat de l'alcalde de Barcelona, Joan Clos; el conseller d'Educació i Universitats, Joan Manuel del Pozo, i el rector de la UPF, Josep Joan Moreso. Posteriorment, les autoritats i els convidats van participar en l'acte d'inici de les obres, en què es va presentar el nou projecte, que va tenir lloc a la tercera planta de l'antiga fàbrica de Ca l'Aranyó.

Després d'una benvinguda a càrrec del rector Moreso, el vicerector d'Infraestructures i Fundacions de la UPF, Jaume Guillaumet, va exposar detalladament tot el procés de construcció del nou campus. Joan Clos i Pasqual Maragall, en les seves intervencions, van remarcar la importància que aquest projecte té per al progrés de Barcelona i Catalunya, així com per al desenvolupament del món universitari i empresarial.

Ubicat al Parc Barcelona Media, en el districte tecnològic 22@ Barcelona, el Campus de la Comunicació concentrarà tota la formació, la recerca i la producció en els àmbits de la comunicació i les tecnologies de la informació de la UPF. El nou campus acollirà un col·lectiu d'entre 3.500 i 4.000 membres de la comunitat universitària (entre estudiants, professors, investigadors i personal d'administració i serveis), i es preveu inaugurar-lo per fases, a partir del curs 2007-2008.

La inversió total prevista en la construcció del nou campus és de 47,5 milions d'euros, xifra que inclou la rehabilitació i la consolidació dels edificis històrics, la construcció de l'obra nova i també els acabaments, instal·lacions, equipament i mobiliari de tots els edificis. El projecte es finançarà, en gran part, amb les aportacions previstes en el Pla Pluriennal d'Inversions del Departament d'Educació i Universitats de la Generalitat de Catalunya. Altres aportacions previstes són els ajuts del Ministeri d'Educació i Ciència a la construcció de parcs científic-tecnològics i els fons FEDER de la Unió Europea.

JOAN CLOS, JOAN MANUEL DEL POZO, JOSEP JOAN MORESO I PASQUAL MARAGALL

L'OBNEO I L'INSTITUT CERVANTES CREEN UN BANC DE NEOLOGISMES

Fruit del conveni de col·laboració entre l'Observatori de Neologia (OBNEO) de l'Institut Universitari de Lingüística Aplicada (IULA) de la UPF i l'Institut Cervantes, s'ha creat la interfície “Banco de neologismos del español y el catalán”. Aquesta eina permet, a través de la pàgina web del Centre Virtual Cervantes, consultar i difondre els neologismes en català i en castellà detectats per l'OBNEO en un significatiu corpus de mitjans de comunicació durant un període cronològic contret, a partir de l'any 2004.

La seu del Centre Cultural Blanquerna de Madrid va acollir el 19 de juny la presentació oficial de la nova interfície, en un acte en què hi van participar, entre d'altres, M. Teresa Cabré i Rosa Estopà, directora i coordinadora de l'OBNEO, respectivament. L'OBNEO alimenta, des de l'any 1992, un banc de neologismes que aplega elements lingüístics i lèxics nous provinents dels mitjans de comunicació, escrits i orals, en català i en castellà.

MOR EL PROFESSOR JOAQUIM JORDÀ

Joaquim Jordà, professor dels Estudis de Comunicació Audiovisual i del màster en Documental de Creació de la UPF, va morir el 24 de juny. Cineasta, creador, guionista, actor i traductor, impartia l'assignatura de Taller de Guionatge a la UPF des de l'any 1995, una matèria que estudia els processos de construcció i d'anàlisi dels relats audiovisuals.

JOAQUIM JORDÀ

Joaquim Jordà (Santa Coloma de Farners, 1935), es va introduir en el món del cinema als anys cinquanta, quan va col·laborar amb Uninci, la productora del partit comunista. El seu primer treball important va ser *Dante no es únicament severo* (1967), un manifest de l'Escola de Barcelona de Cinema, de la qual Jordà està considerat un dels fundadors i ideòlegs. El primer film que va rodar amb alumnes del màster en Documental de Creació va ser *Mones com la Becky* (1999). Altres documentals destacats de la seva trajectòria són *El encargo del cazador* (1990), *De nens* (2004) o *Vint anys no són res* (2005). Com a pel·lícula de ficció va dirigir *Un cos al bosc* (1996). Fins al darrer moment Jordà va estar treballant en el film *Alicia al otro lado del espejo*, que ja tenia pràcticament enllestit.

MILAGROS PÉREZ OLIVA, PREMI NACIONAL DE PERIODISME

Milagros Pérez Oliva, professora associada del Departament de Periodisme i de Comunicació Audiovisual, va obtenir el premi Nacional de Periodisme, una de les quinze categories de què consten els Premis Nacionals, atorgats pel Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya. Els guardons estan dotats cadascun d'ells amb 18.030 euros, i es lliuraran durant un acte que se celebrarà al nou Auditori de Girona el proper 22 d'octubre.

MILAGROS PÉREZ OLIVA

Segons el jurat, el premi va recaure en Milagros Pérez Oliva “per la seva contribució al coneixement dels temes de salut pública i epidemiologia, des d'un periodisme independent i crític, exemple per a les joves generacions de professionals”. El guardó també li va reconèixer la seva tasca en el suplement de salut del diari *El País* i en els reportatges de recerca, especialment una sèrie d'articles dedicats a la mort digna.

Milagros Pérez Oliva, que imparteix a la UPF el Seminari d'Anàlisi de l'Actualitat de primer curs dels Estudis de Periodisme, és llicenciada en Ciències de la Informació i treballa des de l'any 1982 a *El País*, on actualment és redactora en cap de la secció de Societat.

HOMENATGE A EUGENIO BULYGIN

EUGENIO BULYGIN

Eugenio Bulygin, professor emèrit de Filosofia del Dret de la Universitat de Buenos Aires, va rebre un homenatge a la UPF amb motiu del seu 75è. aniversari, en un seminari que va tenir lloc els dies 16 i 17 de juny, organitzat per les universitats Pompeu Fabra, Gènova, Girona, Alacant i Autònoma de Madrid. El seminari va comptar amb la participació de prop d'una quinzena d'experts i catedràtics de Filosofia del Dret del sud d'Europa, entre els quals es trobava el rector de la UPF, Josep Joan Moreso, que va

presentar la trobada. Tots ells van donar mostres d'agraïment i afecte a una figura cabdal de la teoria jurídica contemporània, que va intervenir per respondre a les diferents argumentacions exposades durant les taules rodones que van conformar el programa.

Eugenio Bulygin, que va ser professor visitant de la UPF en el marc del programa de doctorat Racionalitat i Dret (1992-1994), pertany a una generació excepcional de iusfilòsofs argentins, creada per Ambrosio Gioja. Juntament amb Carlos Alchourrón, va desenvolupar una elegant teoria dels sistemes normatius (*Normative Systems*, 1971). Al llarg de la seva trajectòria ha obtingut la medalla Alexander von Humboldt (1996) i ha estat president de l'Associació Internacional de Filosofia Jurídica i Social (IUR, 1999-2003).

II CONGRÉS CATALÀ DE GESTIÓ PÚBLICA

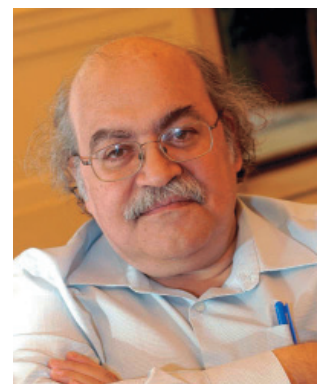
La UPF, l'Associació Catalana de Gestió Pública, ESADE, la UAB i l'Escola d'Administració Pública de Catalunya van organitzar el II Congrés Català de Gestió Pública, amb la voluntat de fomentar el diàleg en aquest àmbit, ajudar a crear valor públic i millorar la gestió de les administracions públiques al servei de la societat. El Congrés, que va tenir lloc els dies 5 i 6 de juliol al campus de la Ciutadella de la UPF, va reunir prop de 600 professionals i acadèmics del sector públic català.

Pasqual Maragall, president de la Generalitat de Catalunya, va presidir l'acte d'inauguració del Congrés, que va incloure la lliçó "Public management as an academic discipline and as a practice domain: challenges of a complex dialogue" ("Gestió pública en tant que disciplina acadèmica i com a pràctica professional: reptes d'un diàleg complex"), impartida per Michael Barzelay, professor de Gestió Pública i director de l'Interdisciplinary Institute of Management de la London School of Economics and Political Science (LSE).

ANDREU MAS-COLELL DIRIGIRÀ EL NOU CONSELL CIENTÍFIC DE LA UE

Andreu Mas-Colell, catedràtic d'Economia de la UPF i exconseller del DURSI de la Generalitat de Catalunya, ha estat nomenat secretari general del Consell Europeu d'Investigació, un organisme independent de nova creació que es troba dins el Setè Programa Marc de la Unió Europea i que iniciarà la seva activitat el proper 1 de gener del 2007.

L'European Research Council (ERC), com es denomina en anglès, estarà integrat per científics i serà el responsable del finançament dels projectes de recerca científica a la UE. Mas-Colell, un dels economistes catalans amb major projecció i prestigi internacional, iniciarà la seva nova tasca directiva al consell a partir de juny del 2009 fins al desembre del 2011.

ANDREU MAS-COLELL

SEMINARI I ESCOLA D'ESTIU DEL CREI

El Centre de Recerca en Economia Internacional (CREI) de la UPF, juntament amb la Fundació Ramón Areces, van organitzar el seminari The Economic Effects of Globalization per debatre els efectes econòmics de la globalització des del punt de vista del comerç, les finances i la política econòmica internacional. Celebrat els dies 16 i 17 de juny a la Universitat, va reunir trenta experts de primera línia mundial en economia internacional provinents d'universitats i centres de recerca de tot el món. Els professors Jaume Ventura, del CREI, i Pol Antràs,

de la Universitat de Harvard, van ser els organitzadors de la trobada.

D'altra banda, el CREI va portar a terme la vuitena edició de la seva escola d'estiu, la Barcelona Macroeconomics Summer School, que va tenir lloc del 26 de juny al 21 de juliol al campus de la Ciutadella. L'escola d'estiu va incloure diferents cursos, impartits pels investigadors titulars del CREI, que van abordar els avenços en les diferents àrees de la macroeconomia duts a terme durant l'últim any a escala mundial, i que van tractar temes com

ara les noves tendències en política monetària, el creixement econòmic a llarg termini o els efectes de la globalització en el funcionament dels mercats financers. Dels 130 experts que es van matricular a l'escola (adreçada a estudiants de doctorat, professors i investigadors especialitzats en macroeconomia) només un 15% procedia d'institucions espanyoles, mentre que el 85% restant va estar format per treballadors afiliats a institucions de la Unió Europea (no espanyoles) o d'àmbit internacional.

EL PROJECTE "CONSOLIDATING ECONOMICS" REP UN AJUT CONSOLIDER

Entre els disset projectes seleccionats per rebre els ajuts que el Ministeri d'Educació i Ciència (MEC) ha atorgat en la primera convocatòria del programa Consolider-Ingenio 2010, "Consolidating Economics" ha estat l'únic escollit dins l'àmbit de les ciències socials. El programa Consolider està adreçat a finançar grups d'investigadors espanyols capdavanters i sòlidament establerts, amb la qual cosa el MEC pretén aconseguir millorar substancialment el panorama en R+D que hi ha actualment a Espanya.

El projecte "Consolidating Economics", coordinat per Andreu Mas-Colell, professor del Departament d'Economia i Empresa de la UPF, rebrà sis milions d'euros al llarg de cinc anys per afermar i augmentar l'impacte de la investigació econòmica duta a terme per investigadors afiliats a institucions espanyoles dins del context acadèmic internacional. Un dels objectius del projecte és aconseguir un increment del 25% en l'impacte bibliomètric dels treballs realitzats pels membres del grup. Un altre dels objectius a assolir és crear la Barcelona Graduate School of Economics, una institució pionera a Europa que impulsarà un postgrau en economia que competirà pels millors estudiants i investigadors internacionals.

COL·LABORACIÓ ENTRE EL CRES I L'HOSPITAL CLÍNIC

JOAN RODÉS I JOSEP JOAN MORESO

La UPF i l'Hospital Clínic i Provincial de Barcelona van signar el 3 de juliol un acord marc en virtut del qual el Centre de Recerca en Economia i Salut (CRES) de la UPF col·laborarà amb l'Hospital Clínic de Barcelona (HCB) en

activitats de formació de personal i de recerca científica i desenvolupament tecnològic, d'intercanvi d'experts, i en la utilització i distribució a tercers de tecnologia desenvolupada conjuntament per la UPF i l'HCB.

El conveni, que es va signar al Rectorat de la Universitat per part de Josep Joan Moreso, rector de la UPF, i Joan Rodés, director general de l'HCB, tindrà una durada de quatre anys i preveu diferents modalitats de col·laboració entre les dues institucions: disseny i execució de projectes i programes de R+D, cooperació en programes de formació de personal investigador i tècnic, estades recíproques de personal i estades d'estudiants de la UPF a l'HCB mitjançant programes de cooperació educativa.

MIGUEL LÓPEZ-BOTET, NOU DIRECTOR DE RECERCA DE L'IMAS I DIRECTOR DE L'IMIM

Miguel López-Botet, catedràtic d'Immunologia del Departament de Ciències Experimentals i de la Salut (CEXS), ha estat designat recentment nou director de Recerca de l'Institut Municipal d'Assistència Sanitària (IMAS) i director de l'Institut Municipal d'Investigació Mèdica (IMIM), centre de recerca adscrit a la UPF. López-Botet, actualment director de la Unitat de Recerca en Immunopatologia Molecular del CEXS, substitueix Josep Maria Antó en el càrrec.

MIGUEL LÓPEZ-BOTET

Llicenciat en Medicina per la Universitat de València, el professor López-Botet es va titular com a especialista

en Immunologia a la Clínica Puerta de Hierro de Madrid, àmbit dins del qual ha fet contribucions rellevants, sobretot pel que fa als mecanismes de regulació de la resposta immunològica innata. De la seva experiència en la gestió de la recerca cal destacar que ha estat president de la Comissió de Recerca de l'Hospital Universitari de la Princesa (Madrid) durant els períodes 1988-91 i 1996-98, i director del CEXS de la UPF del 2002 al 2004. Actualment és president de la Sociedad Española de Inmunología i de la Society for Natural Immunity. López-Botet s'incorporarà al seu nou càrrec en les properes setmanes.

MÉS DADES SOBRE COM REGULEN LES CÈL·LULES L'ESTRÈS

Investigadors del grup que dirigeix Francesc Posas, de la Unitat de Senyalització Cel·lular del CEXS, juntament amb els seus col·legues de la Facultat de Medicina de la Universitat de Harvard, han descobert que, davant una situació d'estrès, les cèl·lules adquireixen noves funcions per defensar-se d'aquesta amenaça i que la molècula MAP quinasa Hog1 juga un paper decisiu en la posada en marxa d'aquests mecanismes de defensa cel·lulars. Aquesta nova troballa sobre la regulació de l'expressió dels gens en resposta a una situació d'estrès es va publicar el mes de juliol a la revista *Molecular Cell*.

Amb anterioritat, s'havia vist que la molècula senyalitzadora Hog1 era important per regular l'inici de la transcripció dels gens de defensa a l'estrès. Ara es mostra que, a més, Hog1 és capaç de regular el procés d'elongació de la transcripció d'aquests mateixos gens. Aquests estudis reforcen el paper de les MAP quinases com a molècules senyalitzadores capaces de regular la maquinària transcripcional de cèl·lules eucariotes. La rellevància d'aquest tipus d'estudis rau en l'enorme importància d'aquestes molècules que, en cèl·lules de mamífers, estan involucrades en molts processos patològics.

AMB ELS MAMUTS NEIX LA PALEOGENÒMICA FUNCIONAL

Per primera vegada, s'ha aconseguit recuperar un gen del nucli cel·lular d'un mamut de fa 43.000 anys per poder estudiar la seva funció. Contràriament al que

fins ara es creia, s'ha descobert que els mamuts tenien el pelatge de dos colors: gris fosc o gris vermellós —com curiosament ja es mostrava en la pel·lícula de dibuixos *Ice Age 2* (a la imatge). Jaume Bertranpetit, genetista de la Unitat de Biologia Evolutiva, ha participat en aquesta recerca que ha estat publicada a *Science*. Aquest treball demostra que és possible estudiar els trets adaptatius d'espècies extingides i reconstruir en directe, en l'espai i en el temps, els processos evolutius relacionats amb les adaptacions que han experimentat aquestes espècies ja desaparegudes.

Amb aquest treball s'inaugura un nou camp científic: la paleogenòmica funcional, ciència que permet recuperar gens d'espècies extingides i conèixer com s'expressaven, és a dir, quina era la seva missió. Així doncs, la paleogenòmica o l'estudi del genoma d'espècies desaparegudes permetrà estudiar l'evolució en acció.

ENTREVISTA A RICARD V. SOLÉ,

investigador ICREA i cap del Laboratori de Sistemes Complexos del GRIB (UPF-IMIM)

El Grup de Recerca en Sistemes Complexos, del GRIB (UPF-IMIM), estudia els patrons universals en la interacció de les xarxes que caracteritzen els biosistemes complexos i també la manera com es relacionen amb les principals transicions observades en l'evolució.

Ricard V. Solé és biòleg i físic, a més de professor de recerca ICREA a la UPF i professor extern a l'Institut Santa Fe de Nou Mèxic (EUA).

● La portada i l'editorial de *Nature*, el 20 de juliol, es feien ressò amb el titular "Ecological Complexity Untangled" d'un dels més recents treballs en el qual ha col·laborat el seu equip. Quins són els trets essencials d'aquesta recerca?

Charles Darwin qualificava les intrincades, i aleshores difícils de comprendre, interaccions observades entre les diferents espècies com a "tangled bank" —o terreny complicat—. Amb el decurs del temps, a les portes del segle XXI, l'enorme complexitat dels ecosistemes està a punt de ser desentrellada. Hem posat de manifest que les xarxes ecològiques que defineixen les interaccions entre espècies dins un ecosistema, tot i ser de gran complexitat, exhibeixen uns patrons ben definits i, per tant, són intel·ligibles.

● Quina lliçó podem extraure del fet de poder conèixer com interaccionen els éssers vius amb el seu entorn?

La comprensió de com es comporten i evolucionen els ecosistemes naturals és condició ineludible per establir la seva fragilitat i, per tant, per conèixer la seva estabilitat, la qual cosa és essencial per explicar la persistència de les espècies i dels ecosistemes, així com la seva vulnerabilitat en un món en constant canvi i davant d'una taxa d'extinció augmentada per l'activitat humana. En la naturalesa, com passa a

les societats humanes, cada espècie està millor connectada del que sembla, de manera que un canvi en una espècie té efectes gairebé inevitables en moltes d'altres dins l'ecosistema. Quan un arbre cau en un bosc humit, totes les espècies que d'alguna manera tenen a veure amb ell, i que constitueixen un sistema complex, semblen prendre consciència del fet ben ràpidament.

"Hem de tenir en compte que la complexitat és una constant en el nostre univers"

● Donat un determinat ecosistema, quin tipus d'interaccions s'estableixen? Té res a veure amb els comportaments dels éssers humans? Les interaccions entre els éssers vius, entre ells l'espècie humana, en un ecosistema són diverses. Els paràsits, els herbívors o els depredadors estableixen relacions de tipus antagònic, la qual cosa significa que de la relació entre dues espècies, només una d'elles en traurà un benefici directe. En canvi, altres espècies operen de manera mutualista, és a dir, estableixen una relació en la qual ambdues parts en treuen algun benefici

immediat. És el cas per exemple de la pol·linització de les flors efectuada pels insectes.

Hem de tenir en compte que la complexitat és una constant en el nostre univers. A més dels ecosistemes naturals, n'hi ha d'altres tan immediats com les xarxes d'interacció dels ordinadors o les xarxes socials que estableixen les mateixes comunitats d'humans.

● Quins són els elements comuns en un ecosistema integrat per diferents sistemes complexos?

Totes aquestes xarxes tenen elements en comú. Així doncs, la malla d'interaccions es presenta sovint segons dos patrons distints. Un d'aquests patrons seria el que implicaria moltes espècies amb poques connexions entre elles. Un altre patró seria aquell amb poques espècies però molt connectades entre si. L'efecte d'eliminar una espècie molt connectada pot ser desastrós per a l'ecosistema, ja que pot generar una cascada d'extincions i el col·lapse de la xarxa. Aquest fet podria tenir implicacions importants en el futur de la biodiversitat, la qual està experimentant un procés de degradació molt ràpid i que alguns científics comparen amb anteriors episodis d'extinció massiva d'espècies. El cert és que tant la biodiversitat com els ecosistemes s'estan deteriorant perillosament.

UNIVERSITARIS: ENTRE EL PREMI I EL DESÀNIM

José García Montalvo

Professor del Departament d'Economia i Empresa de la UPF

La recent publicació de l'informe anual sobre educació de l'OCDE ha tornat a posar de manifest la disfuncionalitat del sistema educatiu espanyol. En el grup d'edat entre 25 i 34 anys el sistema espanyol continua produint més universitaris i població que no finalitza els estudis obligatoris que la mitjana de l'OCDE. Per contra, la proporció de la

població amb formació professional és tretze punts inferior a la mitjana. L'informe també assenyala un altre fet important: la reducció de la rendibilitat de l'educació universitària. L'any 1997, els graduats universitaris guanyaven un 49% més que els graduats de secundària, mentre que el 2004 el premi d'obtenir un títol universitari davant de la secundària no obligatòria havia caigut fins al 32%. Segons les dades de l'Enquesta de Salaris de 1995, un universitari guanyava un 97% més que un treballador amb estudis primaris. L'any 2002, un universitari guanyava solament un 67% més.

Les causes d'aquest espectacular descens en la rendibilitat relativa de l'ensenyament universitari són diverses. En primer lloc, l'oferta d'universitaris a Espanya ha augmentat enormement —la proporció d'universitaris en la franja dels 25 als 34 supera en set punts percentuals la mitjana de l'OCDE—, afeblint el tret diferenciador que proporciona la possessió d'un títol universitari. La caiguda dels salaris relatius indica que la demanda de competències específiques dels universitaris per part de les empreses no ha crescut al mateix ritme. De fet aquesta divergència entre oferta i demanda ha generat un elevat grau de sobrequalificació o desajustament entre les competències adquirides pels universitaris i les tasques que requereix la seva ocupació. Nombrosos estudis documenten aquest augment del desajustament i com els treballadors sobrequalificats tenen uns

salaris inferiors respecte dels que ocupen llocs adequats al seu nivell educatiu.

Ser universitari ja no és el que solia ser. El Baròmetre de juny del Centre d'Investigacions Sociològiques mostrava que les professions de paleta i lampista estan millor valorades que les d'advocat, jutge, periodista, escriptor o policia. Una part de l'explicació d'aquesta valoració es troba en la disminució substancial del salari relatiu dels universitaris davant dels nivells educatius inferiors. En principi la reducció en la rendibilitat de l'educació universitària sembla indicar que les empreses no valoren adequadament moltes de les competències adquirides pels estudiants universitaris. Això podria indicar que tenen una visió miòpica dels elements determinants de la productivitat i la innovació. Però també podria indicar que l'ensenyament universitari continua allunyat de les necessitats del sistema productiu, divergència que podia tenir sentit en la universitat elitista dels anys seixanta i setanta, però que no té raó de ser en l'actual universitat democràtica. I menys quan la majoria dels alumnes actuals declaren anar a la universitat per millorar les seves perspectives laborals. En segon lloc resulta paradoxal que els joves millor preparats i que major capacitat tenen per comprendre el funcionament dels sistemes socials i productius tinguin un desig tan fort de ser funcionaris o treballar per compte aliè. L'autoocupació, la creació d'empreses i el desenvolupament propi d'idees innovadores seria una magnífica manera de reduir el desajustament entre les competències universitàries i el desenvolupament professional.

El secretari general d'Educació, Alejandro Tiana, ha declarat que la universitat “no és una fàbrica d'aturats”. Mai ho va ser, almenys en comparació amb d'altres grups educatius. Sí que és una fàbrica de joves sobrequalificats i desanimats davant unes perspectives laborals que no es corresponen a les seves expectatives. És responsabilitat de tots (professors, alumnes i polítics) que aquesta situació canviï en el futur. ☉